

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z GEOGRAFII DLA KLASY 5

oparte na *Programie nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa* autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic

Wymagania na poszczególne oceny				
konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
1. Mapa Polski				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mapa, skala, legenda mapy</i> • wymienia elementy mapy • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wysokość bezwzględna, wysokość względna</i> • odczytuje wysokość bezwzględną obiektów na mapie poziomicowej • podaje nazwy barw stosowanych na mapach hipsometrycznych • wymienia różne rodzaje map • odczytuje informacje z planu miasta 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje za pomocą legendy znaki kartograficzne na mapie • stosuje legendę mapy do odczytania informacji • odczytuje skalę mapy • rozróżnia rodzaje skali • oblicza wysokość względną na podstawie wysokości bezwzględnej odczytanej z mapy • odczytuje informacje z mapy poziomicowej i mapy hipsometrycznej • wyszukuje w atlasie przykłady map: ogólnogeograficznej, krajobrazowej, turystycznej i planu miasta 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia na mapie znaki punktowe, liniowe i powierzchniowe • rysuje podziałkę liniową • wyjaśnia, dlaczego każda mapa ma skalę • oblicza odległość na mapie wzdłuż linii prostej za pomocą skali liczbowej • wyjaśnia, jak powstaje mapa poziomicowa • wyjaśnia różnicę między obszarem nizinnym, wyżynnym a obszarem górskim • wyjaśnia różnicę między mapą ogólnogeograficzną a mapą krajobrazową • przedstawia sposoby orientowania mapy w terenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobiera odpowiednią mapę w celu uzyskania określonych informacji geograficznych • przekształca skalę liczbową na mianowaną i podziałkę liniową • oblicza odległość w terenie za pomocą skali liczbowej • oblicza odległość w terenie za pomocą podziałki liniowej • oblicza długość trasy złożonej z odcinków za pomocą skali liczbowej • rozpoznaje przedstawione na mapach poziomicowych formy terenu • rozpoznaje formy ukształtowania powierzchni na mapie hipsometrycznej • omawia zastosowanie map cyfrowych • podaje różnice między mapą turystyczną a planem miasta 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się planem miasta w terenie • podaje przykłady wykorzystania map o różnej treści • analizuje treść map przedstawiających ukształtowanie powierzchni Polski • czyta treść mapy lub planu najbliższego otoczenia szkoły, odnosząc je do obserwowanych w terenie elementów środowiska geograficznego • projektuje i opisuje trasę wycieczki na podstawie mapy turystycznej lub planu miasta
2. Krajobrazy Polski				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje różnicę między 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje pasy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje oceny krajobrazu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • proponuje zmiany w

<p>terminu <i>krajobraz</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia składniki krajobrazu wymienia elementy krajobrazu najbliższej okolicy wymienia pasy rzeźby terenu Polski wskazuje na mapie Wybrzeże Słowińskie wymienia elementy krajobrazu nadmorskiego wymienia główne miasta leżące na Wybrzeżu Słowińskim wymienia po jednym przykładzie rośliny i zwierzęcia charakterystycznych dla Wybrzeża Słowińskiego wskazuje na mapie Pojezierze Mazurskie odczytuje z mapy nazwy największych jezior na Pojezierzu Mazurskim wskazuje na mapie pas Nizin Środkowopolskich oraz Nizinę Mazowiecką wskazuje na mapie największe rzeki przecinające Nizinę Mazowiecką wskazuje na mapie największe miasta Niziny Mazowieckiej podaje nazwę parku 	<p>krajobrazem naturalnym a krajobrazem kulturowym</p> <ul style="list-style-type: none"> określa położenie najbliższej okolicy na mapie Polski przedstawia główne cechy krajobrazu nadmorskiego na podstawie ilustracji omawia cechy krajobrazu Pojezierza Mazurskiego wymienia atrakcje turystyczne Pojezierza Mazurskiego przedstawia cechy krajobrazu Niziny Mazowieckiej wymienia atrakcje turystyczne Niziny Mazowieckiej opisuje cechy krajobrazu wielkowiejskiego wymienia główne cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego Wyżyny Śląskiej przedstawia cechy krajobrazu rolniczego Wyżyny Lubelskiej omawia cechy krajobrazu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej na podstawie ilustracji wymienia dwa 	<p>rzeźby terenu w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje krajobraz najbliższej okolicy w odniesieniu do pasów rzeźby terenu opisuje wpływ wody i wiatru na nadmorski krajobraz przedstawia sposoby gospodarowania w krajobrazie nadmorskim opisuje zajęcia mieszkańców regionu nadmorskiego przedstawia wpływ łądolodu na krajobraz pojezierzy omawia cechy krajobrazu przekształconego przez człowieka na Nizinie Mazowieckiej przedstawia najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego w stolicy omawia znaczenie węgla kamiennego na Wyżynie Śląskiej charakteryzuje życie i zwyczaje mieszkańców Wyżyny Śląskiej omawia na podstawie ilustracji powstawanie wąwozów lessowych charakteryzuje czynniki wpływające na krajobraz 	<p>najbliższego otoczenia szkoły pod względem jego piękna oraz ładu i estetyki zagospodarowania</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje na podstawie mapy Polski i ilustracji rzeźbę terenu w poszczególnych pasach wyjaśnia na podstawie ilustracji, jak powstaje jezioro przybrzeżne wymienia obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Wybrzeża Słowińskiego oraz wskazuje je na mapie wyjaśnia znaczenie turystyki na Wybrzeżu Słowińskim charakteryzuje najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na Nizinie Mazowieckiej opisuje zabudowę i sieć komunikacyjną Warszawy omawia atrakcje turystyczne na Szlaku Zabytków Techniki opisuje za pomocą przykładów rolnictwo na Wyżynie Lubelskiej opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego Wyżyny 	<p>zagospodarowaniu terenu najbliższej okolicy</p> <ul style="list-style-type: none"> prezentuje projekt planu zagospodarowania terenu wokół szkoły przygotowuje prezentację multimedialną na temat Wybrzeża Słowińskiego z uwzględnieniem elementów krajobrazu naturalnego i kulturowego przedstawia zróżnicowanie krajobrazu krain geograficznych w pasie pojezierzy na podstawie mapy analizuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki rozwoju rolnictwa na Nizinie Mazowieckiej planuje na podstawie planu miasta wycieczkę po Warszawie przedstawia pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazie Wyżyny Śląskiej wynikające z działalności człowieka analizuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki sprzyjające rozwojowi
---	---	---	---	---

<p>narodowego leżącego w pobliżu Warszawy</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa położenie Warszawy na mapie Polski • wymienia najważniejsze obiekty turystyczne Warszawy • wskazuje na mapie pas Wyżyn Polskich i Wyżynę Śląską • wskazuje na mapie największe miasta na Wyżynie Śląskiej • wskazuje na mapie Polski Wyżynę Lubelską • wymienia gleby i główne uprawy Wyżyny Lubelskiej • określa na podstawie mapy Polski położenie Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej • podaje nazwę parku narodowego leżącego na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej • podaje nazwy zwierząt żyjących w jaskiniach na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej • określa na podstawie mapy położenie Tatr • wskazuje na mapie Tatry Wysokie i Tatry Zachodnie 	<p>przykłady roślin charakterystycznych dla Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie najwyższe szczyty Tatr • wymienia cechy krajobrazu wysokogórskiego • omawia cechy pogody w górach • wymienia atrakcje turystyczne Tatr 	<p>rolniczy Wyżyny Lubelskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje na podstawie ilustracji rzeźbę krasową i formy krasowe Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej • opisuje na podstawie ilustracji piętra roślinności w Tatrach • opisuje zajęcia i zwyczaje mieszkańców Podhala 	<p>Lubelskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje na podstawie mapy atrakcje turystyczne Szlaku Orlich Gniazd • przedstawia argumenty potwierdzające różnicę w krajobrazie Tatr Wysokich i Tatr Zachodnich • opisuje dziedzictwo przyrodnicze Tatr 	<p>rolnictwa na Wyżynie Lubelskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia historię zamków znajdujących się na Szlaku Orlich Gniazd • wyjaśnia negatywny wpływ turystyki na środowisko Tatr
---	--	--	---	--

3. Lądy i oceany				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na globusie i mapie świata bieguny, równik, południk zerowy i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe wymienia nazwy kontynentów i oceanów oraz wskazuje ich położenie na globusie i mapie wymienia największych podróżników biorących udział w odkryciach geograficznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to są siatka geograficzna i siatka kartograficzna wskazuje główne kierunki geograficzne na globusie porównuje powierzchnię kontynentów i oceanów na podstawie diagramów wskazuje akweny morskie na trasach pierwszych wypraw geograficznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przyczyny odkryć geograficznych wskazuje na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi i akweny morskie na trasie wyprawy geograficznej Marca Polo opisuje na podstawie mapy szlaki wypraw Ferdynanda Magellana i Krzysztofa Kolumba 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa na globusie i mapie położenie punktów, kontynentów i oceanów na kuli ziemskiej opisuje podróże odkrywcze w okresie od XVII w. do XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza różnicę wysokości między najwyższym szczytem na Ziemi a największą głębokością w oceanach przedstawia znaczenie odkryć geograficznych
4. Krajobrazy świata				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu <i>pogoda</i> wymienia składniki pogody wyjaśnia znaczenie terminu <i>klimat</i> wymienia na podstawie mapy tematycznej strefy klimatyczne Ziemi wymienia na podstawie ilustracji strefy krajobrazowe Ziemi wskazuje na mapie strefy wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych strefy umiarkowanej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę między pogodą a klimatem odczytuje z klimatogramu temperaturę powietrza i wielkość opadów atmosferycznych w danym miesiącu wymienia typy klimatów w strefie umiarkowanej omawia na podstawie mapy stref klimatycznych i klimatogramów klimat strefy wilgotnych lasów równikowych oraz klimat strefy lasów liściastych i mieszanych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie klimatycznej obszary o najwyższej oraz najniższej średniej rocznej temperaturze powietrza wskazuje na mapie klimatycznej obszary o największej i najmniejszej rocznej sumie opadów porównuje temperaturę powietrza i opady atmosferyczne w klimacie morskim i kontynentalnym wymienia kryteria wydzielenia stref krajobrazowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza średnią roczną temperaturę powietrza oblicza różnicę między średnią temperaturą powietrza w najcieplejszym miesiącu i najzimniejszym miesiącu roku oblicza roczną sumę opadów prezentuje przykłady budownictwa, sposoby gospodarowania i zajęcia mieszkańców stref wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych porównuje cechy krajobrazu sawann i stepów omawia przykłady 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zróżnicowanie temperatury powietrza i opadów atmosferycznych na Ziemi na podstawie map tematycznych omawia wpływ człowieka na krajobrazy Ziemi porównuje wilgotne lasy równikowe z lasami liściastymi i mieszanych strefy umiarkowanej pod względem klimatu, roślinności i świata zwierząt analizuje strefy sawann i stepów pod względem położenia, warunków

<ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwy warstw wilgotnego lasu równikowego i wskazuje te warstwy na ilustracji • rozpoznaje rośliny i zwierzęta typowe dla lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sawanna, step</i> • wskazuje na mapie strefy sawann i stepów • wymienia gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla sawann i stepów • wyjaśnia znaczenie terminu <i>pustynia</i> • wskazuje na mapie obszary występowania pustyń gorących i pustyń lodowych • rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla pustyń gorących i pustyń lodowych • wskazuje na mapie położenie strefy krajobrazów śródziemnomorskich • wymienia na podstawie mapy państwa leżące nad Morzem Śródziemnym • rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla strefy śródziemnomorskiej • wymienia gatunki 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia na podstawie ilustracji warstwową budowę lasów strefy umiarkowanej • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>preria, pampa</i> • omawia charakterystyczne cechy klimatu stref sawann i stepów • opisuje na podstawie ilustracji świat roślin i zwierząt pustyń gorących i pustyń lodowych • wymienia cechy charakterystyczne klimatu śródziemnomorskiego • wymienia obiekty turystyczne w basenie Morza Śródziemnego • wymienia charakterystyczne cechy klimatu stref tajgi i tundry • wskazuje na mapie położenie najwyższych łańcuchów górskich innych niż Himalaje • charakteryzuje krajobraz wysokogórski w Himalajach • opisuje świat roślin i zwierząt w Himalajach 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia na podstawie ilustracji układ stref krajobrazowych na półkuli północnej • charakteryzuje warstwy wilgotnego lasu równikowego • charakteryzuje na podstawie ilustracji krajobrazy sawann i stepów • omawia klimat stref pustyń gorących i pustyń lodowych • omawia rzeźbę terenu pustyń gorących • omawia cechy krajobrazu śródziemnomorskiego • charakteryzuje cechy krajobrazu tajgi i tundry • charakteryzuje na podstawie ilustracji piętra roślinne w Himalajach 	<p>budownictwa i sposoby gospodarowania w strefach pustyń gorących i pustyń lodowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • prezentuje przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefie śródziemnomorskiej • porównuje budownictwo i życie mieszkańców stref tajgi i tundry • analizuje zmienność warunków klimatycznych w Himalajach i jej wpływ na życie ludności 	<p>klimatycznych i głównych cech krajobrazu</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podobieństwa i różnice między krajobrazami pustyń gorących i pustyń lodowych • opisuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji zróżnicowanie przyrodnicze i kulturowe strefy śródziemnomorskiej • porównuje rozmieszczenie stref krajobrazowych na Ziemi i pięter roślinności w górach
--	---	---	--	---

<p>upraw charakterystycznych dla strefy śródziemnomorskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>tajga, tundra, wieloletnia zmarzlina</i> • wskazuje na mapie położenie stref tajgi i tundry • rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla tajgi i tundry • wskazuje na mapie Himalaje • wymienia charakterystyczne dla Himalajów gatunki roślin i zwierząt 				
--	--	--	--	--

KRYTERIA OCENIANIA NA LEKCJACH GEOGRAFII DLA KLAS V

Postanowienia ogólne

1. Uczniowie zdobywają podstawową wiedzę i umiejętności przewidziane w wybranym przez nauczyciela programie nauczania, zgodnie z wymaganiami opracowanymi dla każdej klasy
2. Szczegółowe wymagania edukacyjne dla każdej klasy stanowią załączniki do *Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania*.
3. Ocenie z przedmiotu podlegają:
 - wiadomości
 - umiejętności
4. Ocena pełni funkcję:
 - motywującą
 - wspierającą
 - informacyjną
 - kontrolną

Stosowany model oceniania bieżącego:

celujący 6, bardzo dobry 5, dobry 4, dostateczny 3, dopuszczający 2, niedostateczny 1.

Podstawowe procedury wystawiania ocen

1. Ocenianiu podlegają następujące formy aktywności ucznia:

- odpowiedź ustna
- kartkówka
- sprawdzian
- prowadzenie zeszytu ćwiczeń
- prace badawcze, obserwacje, hodowle, pomiary
- zadania związane z projektami edukacyjnymi- wykonywanie plakatów, prezentacji multimedialnych
- praca domowa
- praca na lekcji (aktywność)

2. W każdej klasie odbędą się w ciągu semestru co najmniej 2 testy sprawdzające – terminy zgodnie z umową i zapisami Statutu

3. Testy są zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem.

4. Kartkówki są zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem i sprawdzane w jak najkrótszym terminie, ale nie dłużej niż do 5 dni.

5. **Procedury ustalania** ocen z kartkówek, testów:

100% - 91% - bardzo dobry

90% - 75% - dobry

74% - 51% - dostateczny

50% - 31% - dopuszczający

30% - 0% - niedostateczny

Jeśli uczeń uzyska 100% punktów, ocenę bardzo dobrą i poprawnie wykona ćwiczenie na ocenę celującą to z danego sprawdzianu otrzymuje ocenę celującą. Wykonane poprawnie ćwiczenie na 6 nie podwyższa oceny ze sprawdzianu/testu.

6. Uczeń nieobecny na pracy pisemnej ma obowiązek zaliczenia partii materiału objętej tą pracą w terminie uzgodnionym z uczącym nauczycielem.

Jeśli uczeń nie napisze testu w wyznaczonym terminie (bez usprawiedliwienia) otrzymuje ocenę **niedostateczną**. Pisemne prace klasowe(testy) są oddawane w terminie 2 tygodni. Są do wglądu dla ucznia i rodziców (opiekunów). Oceny mogą być poprawiane w ciągu 2 tygodni.

7. Uczeń może zgłosić dwa nieprzygotowania w semestrze(brak pracy domowej- jeśli nie zostało ustalone obowiązek wykonania zadania na konkretny dzień, nieprzygotowanie do odpowiedzi ustnej, udział w niezapowiedzianej kartkówce)

8. Uzyskiwanie oceny wyższej niż przewidywana: Informacja zawarta w Procedury uzyskiwania oceny wyższej niż przewidywana

9. Prace dodatkowe oceniane są pod względem estetycznym i zawartości merytorycznej.

10. Zasady oceniania

100% - 91% - bardzo dobry

90% - 75% - dobry

74% - 51% - dostateczny

50% - 31% - dopuszczający

30% - 0% - niedostateczny

Uczeń, który ma obniżone kryteria oceniania, jest oceniany wg następującej skali procentowej z testów i sprawdzianów: (uczeń z opinią)

100% → celujący

99-82% → bardzo dobry

81%– 64% → dobry

63%- 46% → dostateczny

45%– 26% → dopuszczający

25% – i poniżej → niedostateczny

Szczegółowe kryteria i wymagania

1. Ocenianie osiągnięć dydaktycznych (umiejętności i wiadomości) opiera się na podstawie wymagań: podstawowych i ponadpodstawowych opracowanych do każdej klasy zgodnie z wybranym programem.

a) Wymagania podstawowe /P/ obejmują wiadomości i umiejętności:

- bardzo łatwe i łatwe,
- praktyczne i przydatne życiowo,
- niezbędne do dalszej edukacji,
- ułatwiające uczenie się innych przedmiotów,
- pewne, sprawdzone, drożne w praktyce,

b) Wymagania ponadpodstawowe /PP/ obejmują wiadomości i umiejętności:

- bardzo trudne i trudne
- teoretyczne, naukowe
- rozszerzające podstawy
- pogłębiające wiedzę z innych przedmiotów
- problematyczne

Tryb wystawiania oceny półrocznej i rocznej

1. Podstawą wystawienia oceny semestralnej będą oceny cząstkowe otrzymane przez ucznia w ciągu całego półrocza według następujących wag :
 - test, waga 5
 - kartkówka waga 3
 - odpowiedź ustna waga 3
 - aktywność waga 3
 - praca domowa waga 2
 - zadanie waga 3
2. W przypadku otrzymania śródrocznej oceny niedostatecznej, uczeń zobowiązany jest zaliczyć materiał z I półrocza w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.
3. Poprawa ocen klasyfikacyjnych odbywa się na zasadach określonych w Statucie Publicznej Szkoły Podstawowej im. J. Korczaka w Kowali-Stępocinie.

Dokumentacja i informacja o osiągnięciach ucznia

1. Na lekcjach obowiązują określone zasady zgodne z szkolnym regulaminem zachowania
2. Formy informowania rodziców:
 - a). rozmowa indywidualna,
 - b). informacja w zeszycie przedmiotowym,
 - c). indywidualne konsultacje nauczyciela,
 - d). udostępnianie prac uczniowskich,
 - e). spotkania z rodzicami,
 - f). informacja poprzez dziennik elektroniczny LIBRUS.